

DV Matulji iz Matulja

DIJETE VOLI DIRATI, OKUSITI, OSLUŠKIVATI

Dirati, istraživati, okusiti, oslušivati ... to su najčešći glagoli koje ćemo povezati uz dijete. U ranijoj dobi trpat će svašta u usta. Zatim će dirati, lupkati, okretati, istraživati s više ili manje opreza, ovisno o svom spoznajnom iskustvu. Pružajući djetetu izbor materijala i poticaja, otvaramo putove iskustvenog učenja. Stručna literatura kaže da postoji veća koleracija između razvoja pojmova i iskustva nego između inteligencije i razvoja pojmova.

Niz čimbenika djeluje na dječje mišljenje, i cjelokupni njegov napredak. Svakako je važna osjetilna percepcija. Vrtičko okruženje i stručan odgovajatelj potiče razvoj osjetilnih

- pružiti poticaje za izoštravanje osjetilnih iskustava.
- otkrivati i poticati interese i individualne potrebe djece
- uključivanje osjetilnih iskustava u govor, jezično izražavanje
- eksperimentirati, koristiti poznate materijale na nov način
- proširiti interes i u obiteljsko okruženje.

Potaknuo me interes djece na ponudene stihove:

Kad je gledam, vidim da je crvena.

Kad je njušim, lijepo miriše.

Kad je diram, glatka je.

Kad je jedem, slatka je.

Kad je slušam, ništa se ne čuje.

Stihove smo prilagođavali prema predmetima koji su nam bili zanimljivi, situacijama vrtičke svakodnevnice. Tako se našlo opisano mnogo toga, nastajale su zanimljive crtice, novi stihovi. Osobito je bio poticaj za njihove simboličke igre.

PRUŽANJE POTICAJA ZA IZOŠTRAVANJE OSJETILNIH ISKUSTAVA

Krenuli smo od prepoznavanja i imenovanja naših osjetila, tim više što je skupina mješovita. Aktivnosti koje su se odvijale su igre pred ogledalom, igre tipa promatranja različitosti, izrada plakata i slikovnica ... Na primjer, zanimljivo je izrezivati sličice i svrstati ih prema osjetilu. Pritom se koriste pripadajući glagoli i pridjevi. Kod djece se pojačao interes da isprobavam okuse, mirise, teksturu materijala. Pri jednom

DV Matulji, Matulji: Kako preskočiti?

sposobnosti djeteta. Pažljivim promatranjem, praćenjem i bilježenjem dobivenih informacija otkrivaju se interesi, stil učenja. Isto tako mogu se otkriti poteškoće osjetilnih organa.

Ove pedagoške godine isplanirala sam projekt, svoje malo istraživanje. Cilj projekta je bio:

eksperimentu nastala je vesela crtica: otkrivamo svojstva tri bijele tvari: brašna, šećera, soli. Tako je brašno postalo *fujkavo*. Postepeno smo unosili sve više materijala za praktične aktivnosti, kako bismo stjecali spoznajna iskustva. Mješavine čaja, poznate začine i slične proizvode stavljali smo u vrećice i pronalazili parove. Skupljali smo bočice parfema i mirisali ih. Napravili smo kutiju s lavljom glavom. Djeca su, stavljajući ruku u usta lavu, opipom prepoznavala predmet, opisujući ga.

Koristili smo se gotovim materijalima koje smo dobili sponzorstvom "Prometala" d.o.o. koji distribuira didaktički program Nathan. *Stablo jabuka* ima jabuke s različitim materijalima. Dijete taktilno prepoznaje i pronalazi par. Velika riba s rukavicama traži da se pronade par po vrsti materijala u rukavici. Taktilni domino potiče sastavljanje identičnih tekstura, domino igru, slaganje od grublje do mekše teksture. *Tactiform* je igra za stariju djecu u kojoj će imenovati oblike i teksture (točke, kvadratiće, točkice, paralelne crte).

OTKRIVANJE I POTICANJE INTERESA I INDIVIDUALNIH POTREBA

Ovdje je više došlo do izražaja promatranje i praćenje koje provodim sustavno dulje vrijeme. Pažljivim promatranjem dječje interakcije s materijalima dobije se uvid u to koje se aktivnosti nadograđuju na poseban interes djece, na posebne potrebe ili na stil učenja. Važno je uvidjeti koje aktivnosti i područja djeca ignoriraju i koji je razlog tome.

U ovom projektu otkrila sam koja djeca imaju sklonosti prema mirisima, okusima ili imaju izraženiju potrebu za taktilnim učenjem.

UKLJUČIVANJE OSJETILNIH ISKUSTAVA U GOVOR, JEZIČNO IZRAŽAVANJE

Djeca je teško verbalizirati osjetilno iskustvo. Često bi na pitanje kakvo je nešto što

dijete jede bio odgovor dobro. Tek poneko dijete bi odredilo okus: *kiselo, slatko, slano...* Zajedno smo izradili plakat na kojem smo uz sliku osjetila ispisali što činimo njime. Sve iz su djeca rekla s vremenom smo nadopunjavali. Dobili smo puno glagola. Napravili smo slikovnicu u kojoj smo povezali doba dana i jela te prigodno kulturno ponašanje. To nas je potaknulo da neka jednostavna jela i napitke i sami napravimo u obiteljskom centru. Koristili smo se IGROM PET OSJETILA (NATHANOV katalog). Materijal je sastavljen tako da potiče upoznavanje i izražavanje osjetilnih iskustava. Niz od 35 fotografija je poticaj na prisjećanje na stvarno osjetilno iskustvo. Nisu sva iskustva djeci poznata, pa fotografija inicira stvaranje situacija i eksperimentiranje. Karte se mogu sortirati prema dječjem iskustvu, svojim sklonostima. Tako prikupljamo važne informacije. Snimljeni zvukovi iz okoline posebno su veselili djecu. Prepoznavali su ih, imenovali, oponašali, eksperimentirali s raznim materijalima. Otkrili smo da nas mahanje s velikim papirom (hamer) podsjeća na zvuk groma.

DV Matulji, Matulji: Radimo slova

KORIŠTENJE POZNATIH MATERIJALA NA NOV NAČIN

Duge kartonske cijevi (koriste se u trgovinama tekstila) imali smo u sobi. Djeca su ih

koristila najčešće u centru gradnje. Napravili smo dizalicu po sistemu konopa i kukica obješnih na strop. Od tog poticaja nastale su mnoge nove igre. Spretno su manipulirali konopcima, uspoređivali duljine, stvarali kosine, mostove, kotrljali raznovrsne predmete. Pritom su osluškivali zvukove, imenovali teksture, kombinirali i istraživali.

Brusni papir imamo u stolarskoj radionici. Od njega sam izradila slova na čvrstoj kartonskoj podlozi. Taktilno smo prepoznavali: ovo slovo ima dugačku ravnu crtu; zakrivljenu, otvorenu ... U kombinaciji sa sličicama otkrivali smo glasovnu analizu. U centru pismenosti imamo i mekana slova od ekološkog krzna.

PROŠIRIVANJE INTERESA NA OBITELJSKO OKRUŽENJE

Roditelje sam tjedno upoznavala s našim aktivnostima putem obavijesti na panou. No i oni sami, ulazeći u našu sobu, primjećuju svaku novinu. U individualnim kontaktima saznavali su interese svog djeteta u području osjetilne percepcije. Tako smo zajednički djelovali.

Nadograđujući se na dječje interese i potrebe stalno im nudim nove poticaje. Dobro je imati u opremi kombinaciju gotovih materijala te osmišljavati neoblikovani materijal zajedno s djecom. Zahvaljujemo i našem sponzoru "PROMETAL" d.o.o. iz Zagreba.

Skopljak Esmina

DV Mtljji, Matuli, Igra s jabukama